МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА
Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. Котельна 2
ЄДРПОУ: 37992250
e-mail: mku.osvita@gmail.com
+38 (050) 394 72 87;
0 800 400 557
www.mku.edu.ua

PYLYP ORLYK INTERNATIONAL CLASSICAL UNIVERSITY
2, Kotelna Street, *Mykolaiv*, 54003, Ukraine
EDPNOY: 37992250
e-mail: mku.osvita@gmail.com
+38 (050) 394 72 87;
0 800 400 557
www.mku.edu.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ПЗВО
МКУ ім.. П.Орлика
_____ Наталя Євдокимова
28.08.2025 р.

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці
№ 72 -ІОП

Термін дії - 3 роки

м. Миколаїв 2025 р.

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 72 ІОП

ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила поширюються на здобувачів освіти, що здійснюють профільне навчання, професійну підготовку здобувачів освіти з транспортних технологій, незалежно від форм власності та підпорядкування (далі - навчальні заклади).

1.2. Ці Правила визначають вимоги безпеки та виробничої санітарії під час навчання у кабінетах (класах) будови, технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів, правил дорожнього руху, основ безпеки руху (далі - кабінети), лабораторіях будови, технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів (далі лабораторіях), відкритих майданчиках навчальної їзди і є обов'язковими для виконання учнями, учителями, викладачами, майстрами виробничого навчання, інструкторами виробничого навчання, інструкторами з навчання практичної їзди, керівниками навчальних закладів, у яких здійснюється профільне навчання та професійна підготовка учнів з автосправи (далі - навчання з автосправи).

1.3. Ці Правила узгоджені з Міністерством освіти і науки України, Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством транспорту України, Національним НДІ охорони праці Міністерства праці та соціальної політики України, ЦК профспілки працівників освіти і науки України.

1.4. Навчання з автосправи проводиться відповідно до програм, затверджених Міністерством освіти і науки України.

1.5. Відповідно до Положення про порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів (20039-94), під час професійної підготовки учнів у навчальних закладах також здійснюється підготовка водіїв транспортних засобів категорії "В" і "С". Ці навчальні заклади створюються за наявності необхідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази, педагогічних працівників.

1.6. Навчання з автосправи та підготовка водіїв транспортних засобів у навчальних закладах проводяться: у кабінетах (класах) будови, технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів; у кабінетах (класах) правил дорожнього руху та основ безпеки руху; у лабораторіях будови автотранспортних засобів; у лабораторіях технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів; на відкритих майданчиках навчальної їзди (автодромах).

Навчання учнів з автосправи та підготовка водіїв транспортних засобів проводяться також на автотранспортних підприємствах і в організаціях відповідно до програм, затверджених МОН України.

1.7. Навчання учнів з автосправи та підготовка водіїв проводяться на дорожніх транспортних засобах (далі - ДТЗ) з двигунами, що працюють на рідкому паливі. Використовувати автомобілі з бензогазовими двигунами і газодизелі не дозволяється.

1.8. Учні навчальних закладів, у яких проводиться підготовка водіїв, проходять медичний огляд з метою визначення професійної придатності до роботи водієм відповідно до Положення про медичний огляд працівників певних категорій, затвердженого наказом МОЗ України від 31.03.94 N 45 (20136-94), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.06.94 за N 136/345 (із змінами), і Переліку робіт, де є потреба в професійному доборі, затвердженого спільним наказом МОЗ України та Держнаглядохоронпраці від 23.09.94 N 263/121 (20018-95), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.95 за N 18/554 (із змінами).

1.9. Під час визначення видів робіт для учнів необхідно керуватися Переліком важких робіт і робіт з шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, затвердженим наказом МОЗ України від 31.03.94 N 46 20176-94, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.07.94 за N 176/385, та ДНАОП 0.00-4.24-94 "Положення про навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з важкими роботами і роботами з шкідливими або небезпечними умовами праці", затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці України від 30.12.94 N 130 20014-95 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.01.95 за N 14/550.

1.10. Перенесення вантажів учнями має становити не більш як 1/3 робочого часу в разі максимальної маси вантажу, що переноситься відповідно до Граничних норм підіймання і переміщення вантажів неповнолітніми, затверджених наказом МОЗ України від 22.03.96 N 59 г0183-96, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 16.04.96 за N 183/1208, а саме: 5,6 - 6,3 кг - для дівчат 16-17 років, 11,2-12,6 кг - для хлопців 16-17 років.

1.11. На учнів поширюються всі норми і правила, встановлені для неповнолітніх Кодексом законів про працю України 322-08, Законом України "Про охорону праці" 2694-12, законодавством України у сфері охорони здоров'я.

1.12. Учням, яких навчають водінню автомобіля, має бути не менше 16 років відповідно до Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.01 N 1306 1306-2001-п.

1.13. Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.01 № 563 20969-01, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.11.01 за N 969/6160, введення в експлуатацію кабінетів (класів), лабораторій будови та технічного обслуговування автотранспортних засобів, відкритих майданчиків для навчання водінню під час приймання навчального закладу до нового навчального року проводить комісія, створена за наказом органу державної виконавчої влади (держадміністрації), до якої входять керівник навчального закладу, представники районного (міського) відділу освіти, профспілки галузі, а під час уведення в дію новоутворених або переобладнаних кабінетів,

лабораторій також і представники відповідних органів державного нагляду (охорони праці, пожежної безпеки, санітарно-епідеміологічної служби), органів Державтоінспекції тощо.

1.14. Початкове навчання учнів водінню ДТЗ має проводитися на закритих майданчиках, де відсутній рух інших учасників дорожнього руху. Водіння ДТЗ на дорогах дозволяється тільки в присутності майстра виробничого навчання, інструктора виробничого навчання або інструктора з навчання водінню (далі - особа, яка проводить навчання з автосправи або навчання водінню).

1.15. Відповідно до Правил дорожнього руху особа, яка проводить навчання учнів водінню, повинна мати документ про право навчання водінню і посвідчення про право управління транспортним засобом відповідної категорії. Вона несе відповідальність, як водій відповідно до чинного законодавства і Правил дорожнього руху 1306-2001-п.

1.16. Розслідування нещасних випадків з учнями, що сталися під час проведення навчання з автосправи та підготовки водіїв транспортних засобів, проводиться у відповідності до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 №616 21093-01 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.12.01 за №1093/6284.

1.17. Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти 20969-01 систематичний контроль за безпечними умовами праці та навчання, виробничої санітарії, пожежної безпеки, а також за станом здоров'я учнів, які проходять навчання з автосправи та підготовку водіїв транспортних засобів, покладається на керівників навчальних закладів, місцевих органів управління освітою.

1.18. Ці Правила поширюються на професійно-технічні навчальні заклади, які проводять навчання з професій для автотранспорту, а саме: водій автотранспортних засобів категорії "В" і "С"; слюсар з ремонту автомобілів.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ДО НАВЧАЛЬНИХ ПРИМІЩЕНЬ, ВІДКРИТИХ МАЙДАНЧИКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ЇЗДИ ТА ЇХ ОБЛАДНАННЯ

2.1. **Загальні положення**

2.1.1. *Приміщення кабінетів і лабораторій мають відповідати вимогам:*
ДБН В.2.2-3-97 "Будинки та споруди навчальних закладів", затверджених наказом Держкоммістобудування України від 27.06.96 № 117;
ДСанПІН 5.5.2.008-01 "Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу", затверджених постановою МОЗ України від 14.08.01№63;
ДНАОП 0.00-1.21-98 "Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів", затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 09.01.98 № 4 20093-98, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.02.98 за № 93/2533;
НАПБ В.01050-98/920 "Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України", затвердженого спільним наказом Міністерства освіти і науки України та ГУДПО МВС України від 30.09.98 № 348/70 20800-98, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17.12.98 за

№800/3240 (із змінами).

2.1.2. Приміщення кабінетів і лабораторій (далі - навчальні приміщення) необхідно використовувати тільки за своїм призначенням.

2.1.3. Не дозволяється організовувати навчальні приміщення в підвалах і напівпідвалах будівель.

2.1.4. Для стоянки навчальних транспортних засобів у навчальному закладі слід передбачати місця на окремих майданчиках поза межами навчальної зони.

2.1.5. Приміщення та відкриті майданчики для зберігання навчальних транспортних засобів повинні відповідати вимогам ДНАОП 0.00-1.28-97 У0005304-97.

2.1.6. Небезпечні зони та дільниці на майданчиках та в приміщеннях повинні позначатися кольорами сигнальними і знаками безпеки, дорожніми знаками згідно з ГОСТ 12.4.026-76 "Цвета сигнальньїе и знаки безопасности", Правилами дорожнього руху 13 06-2001-п.

2.1.7. Підлога має бути рівна з твердим покриттям без виступів, вибоїн і витримувати навантаження встановлених у приміщеннях розрізних агрегатів і складальних одиниць автомобіля.

2.1.8. Відповідно до ДСанПІН 5.5.2.008-01 "Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу" температура повітря в кабінетах і лабораторіях повинна бути 17-21 град. С, відносна вологість повітря - 30-60%.

2.1.9. Навчальні приміщення мають бути обладнані вентиляцією та опаленням.

У приміщеннях улаштовують змішану вентиляцію (природну й механічну), яка забезпечує повітрообмін, температуру й стан повітряного середовища, передбачені нормами ДСанПІН 5.5.2.008-01 "Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу".

2.1.10. Незалежно від наявності вентиляційних пристроїв у віконних отворах мають бути фрамуги, що відчиняються, або інші пристрої для провітрювання: для відчинення і регулювання фрамуг вікон слід мати зручні пристрої, якими керують з підлоги.

2.2. **Вимоги до обладнання навчальних приміщень**

2.2.1. *Загальні вимоги*

2.2.1.1. Розміщення лабораторних меблів і обладнання у навчальних приміщеннях має забезпечувати зручність і безпеку роботи і відповідати вимогам ДСанПІН 5.5.2.008-01 "Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу".

2.2.1.2. Розміри лабораторних двомісних столів мають відповідати вимогам ГОСТ 18314-93 "Столи учнівські лабораторні" (висота 0,72-0,78 м; розміри робочої площини 1,2х0,6 м), відстань між столами - не менш як 70 см. Лабораторні столи прикріплюють до підлоги.

Поверхню столів покривають негорючими матеріалами типу пластик, на яких не утворюються подряпини від деталей і складальних одиниць автомобіля.

Щоб запобігти падінню деталей, усі боки столу (крім зверненого до учнів) повинні мати бортики заввишки 3-5 см.

2.2.1.3. На вікнах кабінетів установлюють затемнення для демонстрування кінофільмів, діафільмів тощо.

2.2.2. *Освітлення і електробезпека*

2.2.2.1. Освітлення навчальних приміщень має відповідати вимогам СНиП П-4-79 "Естественное и искусственное освещение". Визначаючи коефіцієнт природного освітлення навчально-виробничих приміщень навчальних закладів, їх треба прирівнювати до

2.2.2.2. Освітлення навчальних приміщень має відповідати вимогам СНиП П-4-79 "Естественное и искусственное освещение". Визначаючи коефіцієнт природного освітлення навчально-виробничих приміщень навчальних закладів, їх треба прирівнювати до приміщень виробничих будівель з точними роботами (III розряд робіт).

2.2.2.3. Вікна та інші світлові отвори не дозволяється захаращувати інструментом, пристроями, навчально-наочними посібниками та іншими предметами.

2.2.2.4. Віконні шибки потрібно очищати від пилу й бруду не рідше ніж два рази на рік.

До миття вікон будь-якого поверху не дозволяється залучати учнів.

2.2.2.5. Електрообладнання у навчальних приміщеннях повинно відповідати вимогам ДНАОП 0.00-1.21-98 "Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів" 20093-98.

2.2.2.6. Електрична частина освітлювальних установок (напруга, виконання і захист освітлювальних мереж, заземлення тощо) повинна відповідати вимогам Правил улаштування електроустановок.

2.2.2.7. Електропостачання робочих місць учнів здійснюється від розподільного щита, встановленого біля робочого місця вчителя.

2.2.2.8. На лабораторних столах слід установлювати розетки з підводкою електроенергії напругою 12 В для виконання лабораторних робіт.

2.2.2.9. До початку навчання з автосправи особа, яка проводить це навчання, повинна навчити учнів правилам електробезпеки і тільки після засвоєння їх учнями може допускати їх до роботи.

2.2.2.10. У разі виявлення несправності електрообладнання слід негайно припинити роботу і повідомити особу, яка проводить навчання з автосправи.

2.2.2.11. Усі роботи з електрообладнанням, вмикання і вимикання електроустановок, заміна електроламп, вставка запобіжників тощо має виконувати особа, яка проводить навчання з автосправи, з відповідним допуском з електробезпеки.

2.2.3. *Вимоги до обладнання лабораторії будови автотранспортних засобів*

2.2.3.1. Усе обладнання лабораторії, що експлуатується, має бути надійно закріплене і в повній справності.

2.2.3.2. Обладнання і механізми повинні мати всі необхідні й надійно

закріплені обмежувачі.

2.2.3.3. Розміщення обладнання (стендів, верстаків, механізмів тощо) має відповідати навчально-виробничому процесу, умовам його роботи і нормам розташування обладнання, а також забезпечувати безпечні умови праці учнів.

2.2.3.4. Агрегати і складальні одиниці автомобілів, що даються в розрізі, установлюють на спеціальних міцних підставках і стендах, прикріплених до підлоги кабінету і лабораторії.

2.2.3.5. Стенди в лабораторії треба встановлювати відповідно до інструкції заводу-виготовлювача. Паспорти та інструкції стендів зберігаються у керівника навчального закладу або його заступників.

2.2.3.6. Вузли, механізми й агрегати на стендах повинні бути надійно закріплені. Стенди прикріплюють до підлоги.

2.2.3.7. Двигун внутрішнього згоряння (далі - ДВЗ) та агрегати для розбирання і складання встановлюють на спеціальних підставках. Кріплення агрегатів має унеможливити їх зміщення або падіння.

2.2.3.8. Пристрої, що дають змогу повертати агрегати в стенді в потрібне положення, обладнують фіксаторами, які унеможливлюють самовільне повертання агрегатів.

2.2.3.9. Стенди розмішують так, щоб агрегати можна було встановлювати за допомогою підйомно-транспортних механізмів.

2.2.3.10. Агрегати й механізми, що встановлюються на стендах, мають бути ретельно очищеними.

2.2.3.11. Розбирати й складати агрегати автомобіля дозволяється тільки на спеціальних стендах.

2.2.3.12. Розміщувати деталі, складальні одиниці й механізми автомобілів, а також пристрої для практичних і виробничих робіт треба в шафах, на стелажах. Шафи, стелажі тощо слід установлювати так, щоб вони не захаращували проходів і не заважали вільно користуватись обладнанням майстерень. Висота складування повинна бути не вище 1 м. Для забезпечення стійкості складених предметів застосовують спеціальні підставки, прокладки, підпори тощо.

2.2.3.13. Навчально-наочні посібники, розміщені на стелажах, не повинні виступати за їх межі.

Для установки навчально-наочних посібників на верхніх полицях стелажів слід користуватися драбиною-стрем'янкою з гумовими кінцівками.

2.2.3.14. Рухомі частини навчально-наочних посібників треба захищати сітчастими кожухами заввишки до 2 м від рівня підлоги.

2.2.3.15. Для зберігання колінчастого й розподільного валів двигунів, рульових керувань і карданних валів використовують спеціальний стелаж типу "гірка".

2.2.3.16. Установлений у лабораторії автомобіль має бути надійно закріплений. Один бік автомобіля може бути піднятим і встановленим на спеціальні підставки (козли). Під колесами з іншого боку встановлюють підпори (башмаки).

Дозволяється встановлювати весь автомобіль на спеціальних підставках.

2.2.3.17. Козли для підставок необхідно виготовляти з металевих труб,

кутників, швелерів. Конструкція козлів повинна бути жорсткою, міцною, стійкою.

2.2.3.18. Розбирати й складати агрегати необхідно тільки на тих стендах, що призначені для даної марки автомобіля.

2.2.3.19. Справність обладнання та його засобів захисту перевіряє до початку роботи особа, яка проводить навчання з автосправи. Працювати на несправному обладнанні не дозволяється.

Поблизу робочого місця особи, яка проводить навчання з автосправи, повинен бути перемикач (кнопка "Стоп") для знеструмлення всього обладнання лабораторії.

2.2.4. *Вимоги до обладнання лабораторії технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів*

2.2.4.1. Лабораторія технічного обслуговування та експлуатації транспортних засобів призначається для навчання учнів технічному обслуговуванню автомобілів, їх ремонту та зберіганню.

2.2.4.2. У лабораторії технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів повинно бути не менше двох постів обслуговування, у тому числі:

1) пост щоденного обслуговування (ЩО);
2) пост сезонного обслуговування (СО).

2.2.4.3. Технічне обслуговування та ремонт навчальних автомобілів проводиться на спеціалізованих виробничо-технічних базах автотранспортних підприємств, з якими навчальні заклади укладають договори. Терміни та порядок технічного обслуговування та ремонту визначаються Положенням про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, затвердженим наказом Мінтрансу України від 30.03.98 N 102 /0268-98 і зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.04.98 за N268/2708.

2.2.4.4. Місця для миття автомобілів, агрегатів, вузлів, деталей та їх обладнання узгоджуються з місцевими органами санітарного нагляду.

2.2.4.5. Проведення робіт з рідинами, що замерзають при низькій температурі (антифризи) і мають шкідливий вплив на органи дихання та шкіру, не дозволяється.

2.2.4.6. Забороняється використовувати етильований бензин як пальне для ДВЗ під час навчання учнів з автосправи.

2.2.4.7. Конструкція оглядової канави на посту обслуговування автомобілів у лабораторії технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів визначається вимогами ДНАОП 0.00-1.28-97 У0005304-97.

2.2.4.8. Якщо підлога лабораторії технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів покрита цементом, бетоном, природним каменем тощо, то на робочих місцях треба встановлювати дерев'яні настили.

2.2.4.9. Якщо автомобіль стоїть у приміщенні лабораторії технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів, його двигун повинен бути вимкненим (при умові відсутності відсмоктувачів відпрацьованих газів).

2.2.4.10. Конструкція та обладнання воріт лабораторії технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів має відповідати вимогам ДНАОП 0.00-1.28-97 у0005304-97.

2.2.4.11. Розміщення обладнання (електросолідолонагнітач, пересувний компресор, маслороздавальний бак, гідравлічний домкрат тощо) повинно відповідати навчально-виробничому процесу, нормативам розміщення обладнання та умовам його роботи.

2.2.4.12. Справність і працездатність обладнання перевіряє до початку роботи особа, яка проводить навчання з автосправи.

2.2.4.13. Пуск і зупинка обладнання та механізмів мають бути безпечними, а пускові пристрої - зручними в обслуговуванні.

2.2.4.14. Візки для транспортування агрегатів і механізмів повинні мати стояки і підпори, що захищають агрегати від падіння і самовільного переміщення по платформі.

2.2.4.15. Поблизу робочого місця особи, яка проводить навчання з автосправи, повинен бути перемикач (кнопка "Стоп") для знеструмлення всього обладнання гаража.

2.3. **Вимоги до робочого місця учня під час навчання з автосправи**

2.3.1. Робоче місце учня має бути організоване так, щоб запобігти можливості нещасного випадку.

Кожне робоче місце слід обладнати сидіннями (приставним, висувним або відкидним).

2.3.2. Робочі місця (при потребі) мають бути обладнані спеціальними пристроями, висувними ящиками, полицями для зберігання інструменту тощо. Інструмент і пристрої, що зберігаються на робочому місці, не повинні виступати за відповідні габарити робочого місця.

2.3.3. Слюсарні верстаки наглухо прикріплюють до підлоги навчальної лабораторії. Поверхню верстаків покривають кольоровим пластиком або без швів і задирок листовим металом. Для попередження травматизму на слюсарних верстаках з усіх боків, крім зверненого до учнів, мають бути бортики (або захисна сітка) заввишки 3-5 см.

2.3.4. Зняті деталі розміщують на верстаках. Довгі деталі (напівосі, вали тощо) не дозволяється ставити вертикально, приставляти до стінок тощо.

2.3.5. Для безпечного підіймання агрегата і механізмів автомобіля за допомогою підіймальних механізмів необхідно користуватися спеціальними захватами, які надійно їх утримують.

2.3.6. Особи, які проводять навчання з автосправи, мають право користуватися підйомно-транспортними механізмами для знімання і транспортування двигуна автомобіля, якщо вони пройшли відповідне навчання та мають посвідчення. Залучати до цієї справи учнів забороняється.

2.3.7. Під час обслуговування або ремонту автомобіль треба загальмувати стоянковим гальмом і вимкнути запалювання, а під усі колеса поставити підпори (башмаки).

2.3.8. Інструмент і пристрої в лабораторіях необхідно розміщувати безпосередньо на робочому місці в тій кількості, яка необхідна для виконання

даного виду робіт.

2.3.9. Устаткування, пристрої та інструменти протягом усього періоду експлуатації повинні відповідати вимогам безпеки ГОСТ 12.2.003-91 "Оборудование производственное. Общие требования безопасности", ДНАОП 0.00-1.28-97 У0005304-97.

2.3.10. У разі пересувного робочого місця інструмент треба розміщувати в спеціальному ящику або інструментальній сумці.

2.3.11. Виконувати роботи з обслуговування під навісами і на відкритих майданчиках, як правило, не дозволяється, виняток можна допустити тільки в літню пору.

2.3.12. Після закінчення занять з технічного обслуговування або ремонту автомобіля приміщення лабораторії та оглядову канаву необхідно прибирати.

2.4. **Вимоги пожежної безпеки**

2.4.1. Робота з пожежної безпеки організовується відповідно до НАПБ В.01050-98/920 20800-98 "Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України".

2.4.2. Усі лабораторії, у яких проходить навчання з автосправи, повинні бути повністю забезпечені протипожежним інвентарем, вогнегасниками, ящиками із піском (не менше ніж по одному ящику в лабораторії), сигналами та іншим обладнанням у відповідності до НАПБ В.01050-98/920 20800-98 "Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України".

2.4.3. Біля ДВЗ треба мати пожежну повстину і вогнегасник.

2.4.4. Легкозаймисті і вогненебезпечні матеріали (бензин, гас, лак, фарбу, мастило тощо) зберігають у спеціальних приміщеннях, місцях і пристроях згідно з НАПБ В.01050-98/920 г0800-98 "Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України". Запас цих матеріалів на робочому місці не повинен перевищувати потреби в них робочого дня; при цьому залишати зазначені матеріали в лабораторіях після роботи не дозволяється.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ДО ТЕХНІЧНОГО СТАНУ І ОБЛАДНАННЯ НАВЧАЛЬНИХ АВТОМОБІЛІВ

3.1. Технічний стан навчальних автомобілів повинен відповідати вимогам ДНАОП 0.00-1.28-97 у0005304-97 "Правила охорони праці на автомобільному транспорті" та ГОСТ 25478-91 "Автотранспортньїе средства. Требования к техническому состоянию по условиям безопасности движения. Методьі проверки".

3.2. ДТЗ навчальних закладів, на яких проводиться навчання водінню, повинні мати знаки "Навчальний транспортний засіб" і бути обладнаними додатковими педалями зчеплення і гальмування, дзеркалами заднього виду.

3.3. Відповідно до Правил дорожнього руху 1306-2001-п на навчальних автомобілях мають бути встановлені розпізнавальні знаки - рівносторонній трикутник білого кольору з вершиною догори і смугою червоного кольору, у який вписана буква "У" чорного кольору (сторона - не менше 200 мм, ширина

смуги - 1/10 цієї сторони). Знак розміщується спереду і позаду на транспортних засобах, що використовуються для навчання водінню (допускається встановлення двостороннього знака на даху легкового автомобіля).

3.4. Технічний стан автомобілів повинен гарантувати безпечну роботу під час навчання водінню, відповідати вимогам Правил дорожнього руху.

Будь-які зміни в конструкції автомобілів допускаються тільки за погодженням органами Державної автоінспекції МВС України (далі - ДАІ).

3.5. Автомобілі комплектуються набором справного інструменту і пристроями.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ УЧНІВ ВОДІННЮ АВТОМОБІЛЯ

4.1. Для запобігання травматизму учнів під час навчання їх водінню і набуття навичок безпечної роботи за кермом керівники навчальних закладів зобов'язані організувати проведення інструктажів з охорони праці учнів - вступний і первинний на робочому місці.

4.2. Під час переходу із закритого майданчика (або автодрому) на вулицю або дорогу особа, яка проводить навчання водінню, керується навчальними маршрутами, які повинні бути розглянуті на педагогічних радах, узгоджені з місцевим органом ДАІ і затверджені керівником навчального закладу.

4.3. До початку навчання водінню учнів слід ознайомити з навчальним автомобілем, закритим майданчиком (або автодромом), вимогами безпеки, протипожежними заходами. Учні зобов'язані виконувати вказівки особи, яка проводить навчання водінню автомобіля, особливо під час перебування за кермом.

4.4. Учням не дозволяється без особи, яка проводить навчання водінню: займати місце в кабіні (кузові); запускати двигун; рушати на автомобілі з місця, перебувати під автомобілем, піднімати його домкратом, знімати колеса; демонтувати і монтувати шини, накачувати їх; виконувати будь-які роботи з акумуляторними батареями; заправляти автомобіль пальним і водою; відкривати капот, коли двигун працює.

4.5. Особі, яка проводить навчання водінню, не дозволяється залишати учня за кермом самого і давати йому вказівки, перебуваючи за межами свого робочого місця.

4.6. Під час зміни учнів у кабіні від особи, яка проводить навчання водінню, і учня вимагаються підвищені пильність і обережність; двигун при цьому зупиняють.

4.7. Особа, яка проводить навчання водінню, не дозволяє учневі сідати в кузов і висаджуватися з нього з боку проїжджої частини, а також під час руху; починати рух до повного, надійного зачинення дверей; відчиняти двері до повної зупинки автомобіля, їздити на підніжках та інших, не призначених для цього частинах автомобіля, стоячи в кузові, сидячи на бортах, висовуватися з вікна або за борт і виставляти будь-які предмети.

4.8. Перед запусканням двигуна вручну учень повинен перевірити загальмованість автомобіля стоянковим гальмом і нейтральне положення важіля коробки передач.

4.9. Дозволяється перевозити учнів у кузові автомобіля за умови виконання вимог розділу 21 Правил дорожнього руху 13 06-2001-п.

4.10. Особа, яка проводить навчання водінню, не допускає в автомобіль осіб, які не мають відношення до навчального процесу.

4.11. Необхідно бути обережним під час водіння у складних метеорологічних умовах, небезпечних місцях, перед якими встановлено попереджувальні знаки, на поворотах, підйомах і спусках, мостах, шляхопроводах, під мостами, в тунелях, під час переїзду перехресть, площ, залізничних переїздів і місць звуження дороги, в умовах інтенсивного руху, в місцях скупчення людей на проїжджій частині, біля навчальних закладів, під час обгону, об'їзду, зустрічного роз'їзду, розвороту у вузьких проїздах, руху заднім ходом, на початку руху, при зупинках тощо.

4.12. Особа, яка проводить навчання водінню, зобов'язана стежити за виконанням учнями Правил дорожнього руху 1306-2001-п.

4.13. Інструктор з навчання практичної їзди повинен вимагати від учня під час кожної, навіть короткочасної зупинки керуватися вимогами розділу 15 Правил дорожнього руху.

4.14. Особа, яка проводить навчання водінню, перебуває в постійній готовності вжити запобіжних заходів, якщо учень припустився помилки, яка може призвести до небезпечних наслідків.

5. ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

5.1. Під час проведення навчання з автосправи учням видають спецодяг, спецвзуття, інші засоби індивідуального захисту відповідно до Типових норм безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам автомобільного транспорту, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці від 20.10.98 N 207 х0001-99, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 04.01.99 за N 1/3294. Відповідальність за забезпечення спецодягом, спецвзуттям, іншими засобами індивідуального захисту учнів під час навчання покладається на керівників навчальних закладів.
Відповідальність за забезпечення учнів спецодягом, спецвзуттям, іншими засобами індивідуального захисту під час проведення виробничої практики з автосправи на автотранспортних підприємствах і організаціях покладається на їх керівників.
На час навчання з автосправи в установленому порядку за рахунок коштів навчального закладу учням видають бавовняні костюми, рукавиці, захисні окуляри. Допускати учнів, майстрів, учителів, інструкторів до роботи без спецодягу не дозволяється.

5.2. Розмір і модель спецодягу мають унеможливити захоплення його рухомими частинами верстатів. Одяг наглухо застібають, кінці косинок, хусток, тасьми підбирають, манжетами рукавів щільно охоплюють руки.

5.3. У тому разі, коли під час навчання з технічного обслуговування автомобіля робота виконується в лежачому, сидячому положенні або на колінах, учням треба видавати для обов'язкового користування спеціальні лежаки або наколінники з матеріалу низької теплопровідності.

5.4. Учні, які виконують роботу з очищення деталей або виробів від іржі, фарби, бруду тощо з виділенням пилу, повинні бути забезпечені захисними окулярами, а в разі потреби і респіраторами.

5.5. Особи, які проводять навчання з автосправи, зобов'язані стежити за виконанням учнями зазначених вимог до індивідуального захисту під час роботи, а також забезпечити належний догляд за індивідуальними захисними пристроями.

6. ОБОВЗЯКИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ З АВТОСПРАВИ

6.1. Керівництво і відповідальність за організацію охорони праці під час проведення навчання з автосправи в навчальному закладі покладається на його керівника відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти 20969- 01.

6.2. Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти 20969-01 керівник навчального закладу, в якому проводиться навчання з автосправи: створює здорові й безпечні умови для проведення занять з автосправи; наказом призначає відповідальних осіб, які зобов'язані контролювати створення безпечних умов праці та навчання, стежити за виконанням учнями цих Правил та відповідних інструкцій з охорони праці на робочому місці; організовує роботу щодо розроблення інструкцій з охорони праці під час навчання з автосправи; організовує роботу щодо забезпечення учнів справним інструментом і пристроями; організовує навчання педагогічних працівників з питань охорони праці з наступною перевіркою знань відповідно до ДНАОП 0.00-4.12-99 "Типове положення про навчання з питань охорони праці", затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 17.02.99 №27 20248-99, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.04.99 за №248/3541; відповідно до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, проводить розслідування нещасних випадків, що сталися з учнями під час трудового навчання з автосправи.

6.3. Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти особа, яка проводить навчання з автосправи: навчає учнів безпечному поводженню з наявним у кабінетах, класах, лабораторіях обладнанням і автомобілями, а також безпечним методам виконання робіт; стежить за дотриманням вимог безпеки; відповідно до ДНАОП 0.00-4.12-99 "Типове положення про навчання з питань охорони праці" г0248-99 здійснює навчання та інструктаж учнів з охорони праці з реєстрацією в журналі обліку навчальних занять та журналі реєстрації інструктажів.

Навчання проводиться відповідно до інструкцій з охорони праці, які розроблює особа, яка проводить навчання з автосправи, і затверджує керівник навчального закладу згідно з ДНАОП 0.00-8.03-93 "Порядок опрацювання і затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві", затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 21.12.93 № 132 20020-94, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.02.94 за №20/229, та ДНАОП 0.00-4.15-98 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці", затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.98 № 9 20226-98, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.04.98 за № 226/2666.

Розроблено:

Проректор з адміністративно – господарської роботи _____ (підпис) Андрій МАТВІЄНКО

Погоджено:

Інженер з охорони праці _____ (підпис) Валерій КЛИМЕНКО

Юрист -консульт _____ (підпис) Ганна Шаповалова